

अनुसूची २

(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-२ सँग सम्बन्धित)

रुन्टीगढी गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: १

संख्या: १

मिति: २०८१/०२/०५

भाग-१

रुन्टीगढी गाउँपालिका

रुन्टीगढी गाउँपालिकाको बाल संरक्षण मापदण्ड २०८१

गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०८१/०२/०५

रुन्टीगढी गाउँपालिकाको बाल संरक्षण मापदण्ड, २०८१

१. प्रस्तावना

नेपालको संविधान र बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ५७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी, रुन्टीगढी गाउँपालिकाभित्रका बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा वा बाल यौन दुर्व्यवहारको रोकथाम गर्न, संरक्षण सुनिश्चित गर्न र उजुरीको तत्काल कारबाही गर्न यो मापदण्ड बनाइएको छ ।

२. उद्देश्यहरू

- बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा वा बाल यौन दुर्व्यवहारको जोखिम पहिचान र रोकथाम गर्ने ।
- उजुरी र तत्काल कारबाहीका लागि प्रभावकारी संस्थागत संयन्त्र निर्माण गर्ने ।
- विद्यालय, सार्वजनिक तथा निजी निकायहरूमा बाल संरक्षण कार्यविधि अवलम्बन गराउने ।

३. आधारभूत सिद्धान्तहरू

यो मापदण्ड कार्यान्वयन गर्दा देहायका सिद्धान्तहरू अपनाइनेछ ।

- बालबालिकाको सर्वोत्तम हित: सबै कार्यमा बालबालिकाको हितलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- शून्य सहनशीलता: बालबालिका विरुद्धको हिंसा र यौन दुर्व्यवहारमा शून्य सहनशीलता अपनाइनेछ ।
- गोपनीयताको हक: पीडित बालबालिकाको पहिचान र विवरण पूर्ण रूपमा गोप्य राखिनेछ ।

४. बालबालिकासँग गर्न नहुने कार्यहरू (निषेधित व्यवहार)

यस मापदण्ड अन्तर्गतका निकायका पदाधिकारी तथा कर्मचारीले बालबालिकासँग देहायका कार्य गर्नु हुँदैन ।

- हिंसा र दुर्व्यवहार: शारीरिक, मानसिक वा यौनजन्य हिंसा गर्ने, वा यौन आशय झल्कने बोली र व्यवहार गर्ने ।
- भेदभाव र अपमान: जात, धर्म, लिङ्ग वा अवस्थाको आधारमा भेदभाव गर्ने वा होच्याउने ।
- शोषण: बालबालिकालाई श्रममा लगाउने वा उनीहरूको फोटो/भिडियोको दुरुपयोग गर्ने ।

५. संस्थागत व्यवस्था र उजुरी प्रक्रिया

क. बाल संरक्षण मापदण्ड कार्यान्वयन समिति: गाउँपालिका र मातहतका संस्थाहरूमा उजुरीको छानबिन र कारबाहीका लागि एक समिति रहनेछ, जसमा कम्तीमा एक जना महिला कर्मचारीको प्रतिनिधित्व अनिवार्य हुनेछ ।

ख. बाल संरक्षण सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person): प्रत्येक संस्थाले बालबालिकाको उजुरी सुन्न र सहजीकरण गर्न एक जना सम्पर्क व्यक्ति तोक्नुपर्नेछ ।

ग. उजुरी र तत्काल कारबाही प्रक्रिया: १. कुनै पनि माध्यमबाट (मौखिक वा लिखित) उजुरी प्राप्त भएपछि त्यसलाई तुरुन्त अभिलेखीकरण गरिनेछ ।

२. उजुरी प्राप्त भएको एक हप्ताभित्र प्रारम्भिक अनुसन्धान गरिनेछ ।

३. यदि घटना प्रचलित कानून बमोजिम कसूर ठहरिने प्रकृतिको भएमा तुरुन्त प्रहरी कार्यालयमा कारबाहीका लागि सिफारिस गरिनेछ ।

४. पीडित बालबालिकालाई तत्काल स्वास्थ्य, कानुनी र मनोवैज्ञानिक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।

६. गोपनीयता कायम गर्ने उपायहरू

- घटनाको विवरण राख्दा पीडितको नामको सट्टा सांकेतिक कोड (जस्तै: XXX) प्रयोग गरिनेछ ।
- अन्तिम निर्णय नभएसम्म र भएपछि पनि पीडितको पहिचान खुल्ने गरी सञ्चार माध्यम वा सार्वजनिक रूपमा जानकारी दिइने छैन ।

७. आचारसंहिताको पालना

बालबालिकासँग काम गर्ने प्रत्येक व्यक्तिले मापदण्डमा उल्लेखित आचारसंहिता पढी, बुझी सहीछाप गरी पालना गर्ने प्रतिबद्धता जनाउनु पर्नेछ । यसमा बालबालिकासँग एकलै नबस्ने, अक्षील सामग्री नहेर्ने र उनीहरूको आत्मसम्मानको कदर गर्ने जस्ता विषयहरू समेटिनेछन् ।

यो मापदण्ड रुन्टीगढी गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका सबै सार्वजनिक तथा निजी संस्थाहरूमा लागू गरी बालबालिकाको सुरक्षा सुनिश्चित गर्न सक्नेछ ।